

Strafferettslige konsekvenser av COVID-19

Om straff og håndheving ved brudd på ny forskrift om karantene, isolasjon og forbud mot opphold på fritidseiendommer mv.

Regjeringen vedtok i Statsråd forskrift om karantene, isolasjon og forbud mot opphold på fritidseiendommer mv. i anledning utbrudd av Covid-19. [Forskriften gjelder frem til 3. april 2020](#). Slike tiltak skaper flere praktiske og juridiske problemstillinger.

Karanteneplikten - § 2

Karanteneplikten gjelder dersom du har vært i «nær kontakt» med en som er bekreftet smittet av koronaviruset. Med dette menes «kontakt med andre personer med mindre enn to meters avstand i mer enn 15 minutter, eller direkte fysisk kontakt». Karanteneplikten gjelder i 14 dager.

Det gjelder unntak for samfunnskritisk personell.

Isoleringsplikten - § 4

Dersom du er bekreftet smittet av Coronaviruset skal du oppholde deg i isolering. Dette gjelder også dersom du er i karantene etter § 2 og utvikler «feber eller luftveissymptomer som hoste eller tungpustethet». Isolasjonsplikten gjelder fra symptomene inntreffer til 7 dager etter symptomfrihet.

Det gjelder ikke unntak fra isolasjonsplikten.

Oppdatert: Forbud mot overnatting på fritidseiendom i annen kommune enn der vedkommende er folkeregistrert - § 5

Bestemmelsen som setter forbud mot å overnatte på fritidseiendom trådte i kraft 19. mars 2020, noen dager senere enn de øvrige bestemmelsene i forskriften, jf. endringsforskrift til hytteforskriften. Ordlyden i bestemmelsen er endret fra «å ta opphold» til «å overnatte».

Hva som menes med «fritidseiendom» er ikke nærmere definert i forskriften. Riksadvokaten har foreslått at bestemmelsen gjøres mer presis.

Hvor går grensen til såkalte sekundærboliger som også brukes til andre formål enn fritid?

Forskriftens ordlyd tilsier at sekundærboliger ikke faller innenfor bestemmelsens anvendelsesområde. Dette kan også ses i sammenheng med skillet mellom fritidseiendom og sekundærbolig i skattelovgivningen og i kommuneplaner.

Forbudets formål er imidlertid å hindre at folk skal bli smittet og syke andre steder enn i sine hjemkommuner og dermed måtte behandles for sykdom der. Flere hyttekommuner har uttrykt stor bekymring for at deres helse- og omsorgstjeneste ikke tåler å ta hånd om hyttebeboere i tillegg til egen befolkning. Det er klart at opphold i sekundærboliger i andre kommuner faller inn under myndighetenes formål, og at slik bruk av sekundærboliger er ment å falle inn under forbudet i bestemmelsen.

I strafferetten er det imidlertid ikke nok å vise til at en handling er ment å være straffbar for å kunne benytte tvangsmidler eller straff mot gjerningspersonen. Handlingen må klart fremgå av gjerningsbeskrivelsens ordlyd.

Det avgjørende er om den bolig du befinner deg i faller inn under en naturlig forståelse av ordet «fritidseiendom». Det må foretas en vurdering av hva eiendommen faktisk benyttes til. Dersom den dominerende bruken er fritid, vil forbudet ramme boligen selv om den regnes å være sekundærbolig etter kommuneplanen og i skattelovgivningen. Dersom boligen for eksempel brukes i forbindelse med arbeid i en annen kommune, vil den ikke omfattes av forbudet i bestemmelsen.

I alle tilfeller anbefales det å forlate både hytter og sekundærboliger som er i andre kommuner enn hjemkommunen din – selv om du ikke nødvendigvis kan straffes for å fortsatt oppholde deg der.

Det er oppstilt et unntak fra hytteforbudet i bestemmelsens annet ledd. Unntaket gjelder dersom du deler husstand med en som er bekreftet smittet. Da kan du overnatte på fritidseiendom i en annen kommune i den perioden den smittede er i isolasjon etter forskriftens § 4.

Straff ved brudd - § 6

Straffen er bot eller fengsel i inntil 6 måneder ved grovt uaktsomt eller forsettlig brudd på ovennevnte plikter.

Straffebestemmelsen innebærer at dersom du bryter karanteneplikten, isolasjonsplikten eller forbudet mot å overnatte på fritidseiendom med viten og vilje, kan du straffes. Når det gjelder grov uaktsomhet, beror straffespørsmålet på hvorvidt du måtte ha kjent til at du var i karantene/isolasjon. Det er ikke avgjørende om du visste at nærkontakt førte til karantene etter forskriften (rettsuvidenhet). Det avgjørende er om du måtte ha kjent til de faktiske omstendigheter om at du har vært i nærkontakt med en som er smittet mv.

Praktisk håndheving av brudd – tvangsmidler

Det har blitt varslet streng oppfølging av brudd på forskriftens plikter fra Riksadvokaten. I Riksadvokatens retningslinjer er bot ansett som den hensiktsmessige reaksjon, og botens størrelse ved brudd på karantene-reglene skal normalt være kr 20 000, subsidiært fengsel i 15 dager. Ved brudd på forbudet mot overnatting på fritidseiendom, har Riksadvokaten fastsatt botens normalnivå til kr 15 000, subsidiært fengsel i 10 dager.

Politiet kan også forby opphold i bestemte områder og bortvise, fjerne eller anholde personer for å avverge eller stanse lovbrudd, i tråd med generell håndhevingsmyndighet, jf. politiloven § 7.

Det er vanskelig for politiet å følge opp slike tiltak i praksis. En kan ikke vite om vedkommende på gaten, i butikken eller andre steder er underlagt karantene eller isolering. Vi ønsker å minne om formålet bak tiltakene, som er å redusere smitterisiko og å unngå forfordeling av folk som har behov for helsehjelp. Vi oppfordrer derfor samtlige til å følge opp tiltakene lojalt i tråd med myndighetenes formål med forskriften.

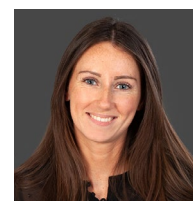
Kontaktpersoner

Berit Reiss-Andersen
Partner
+47 93 09 05 73
berit.reissandersen@dlapiper.com

Ivar Valter Kristiansen
Advokatfullmektig
+47 90 28 50 22
ivar.valter@dlapiper.com

Victoria Palm
Advokatfullmektig
+47 93 85 29 90
victoria.palm@dlapiper.com